

Skaručna

26

Kar nekako v navado nam je prešlo, da se decembra vsakega leta spominjamo pomembne obletnice za zgodovino slovenske literature, pa tudi naroda nasploh. Tretjega dne tega meseca je namreč pričelo biti srce doktorja Franceta Prešerna, plemenitega človeka in poeta, ki nas je s svojimi pesmimi zapisal v zlato knjigo evropske in svetovne poezije.

Letos mineva že 185 let od njegovega rojstva, pa kljub temu še ne moremo trditi, da je narod v resnici spoznal veličino njegovega dela. »Vodnik je vsaj sam spisal svojo avtobiografijo, jaz pa še tega ne morem, ker ima moje življenje tako malo zanimivega.« S temi besedami je Prešeren izročil izvod Vodnikovih poezij svoji življenjski tovarišici Ani Jelovšek. Ko pa danes odkrivamo njegovo usodo in spoznavamo tudi njene posamezne drobce, lahko uvidimo, kako polno je bilo njegovo življenje kljub množici viharjev in stisk, ki mu jih je »naklonila sovražna sreča«.

Decembra lani smo se v okviru naših popotovanj namenili na Šmarno goro, ki jo je pesnik rad obiskoval, saj je tu do leta 1837 služboval njegov stric Jakob Prešeren. Ta izletniška in romarska točka pa je ostala deležna Prešernovega obiska tudi po stričevi smrti, posebno še zato, ker je v bližnji vasici, Skaručno, še istega leta prišel drugi stric, duhovnik Franc Ksaverij Prešeren, ki je tu preživel zadnja leta svojega življenja. Stric Franc, nosil je isto ime kot naš pesnik, je dobil to vodiško podružnico kot že upokojeni duhovnik, Prešeren ga je rad obiskoval že v prejšnjih krajih, kjer je Franc Ksaverij služboval. V počitnicah je bil tako njegov gost v Borovnici (1814—1824), nadalje na Goričici pri Domžalah (1824—1837) ter seveda tudi na Skaručni. Stricu so dolga leta gospodinjele pesnikove sestre, rad pa ga je obiskoval tudi Prešernov oče Šimen, ki je bil Francu Ksaveriju brat. Naključje je hotelo, da je prav tu v Skaručni pesnikove oče našel zadnje življenjsko zatočišče. Ko sta Prešernova starša prepustila domačo hišo v Vrbi svoji hčerki Mini in zetu Vovku, sta morala zaradi nesoglasij z novima gospodarjema zapustiti domačijo. Mati Mina je odšla k sinu Juriju, duhovniku na Koroškem, oče Šimen pa k bratu, prav tako duhovniku na Skaručni. Že po nekaj mesecih tega žalostnega pregnanstva pa je oče avgusta 1838 na Skaručni umrl. Dočakal je še obisk svoje žene, pesnikove matere Mine, medtem ko mu je med kratko tridnevno boleznijo stregla hčerka Katra, ki je sicer dolga leta gospodinjala našemu poetu.

V času službovanja strica Franca Ksaverija na Skaručni, ki pa tudi ni trajalo več kot štiri leta, je bila ta skromna vasica pogosto v Prešernovih mislih. Sem se je večkrat podal sam ali s svojimi prijatelji in znanci. Izkazan je tudi njegov obisk s prijateljico Ano Jelovšek, ki datira v december leta 1838, ko se je ravno pričela njuna romanca. Takrat je ona štela komaj štirinajst let in je verjetno že imela kake težave

z očmi, kajti Skaručna je s svojo cerkvico sv. Lucije vabila prav tiste romarje, ki so tako ali drugače trpeli za očesnimi boleznimi. Če je kaka od njih že takrat doletela Ano Jelovšek, ne vemo, vsekakor pa so jo take tegobe prizadele na stara leta, prav tako kot tudi njeno in Prešernovo hčerko Ernestino, ki je konec življenja pričakala skoraj popolnoma slepa.

Na skromnem kotičku slovenske zemlje, Šmarni gori in njeni okolici, počivajo kar trije bratje Ribičeve domačije iz Vrbe na Gorenjskem. Prešernova strica, duhovnika Jakob in Franc Ksaverij, ter oče Šimen. Tod so vodile stopinje njega, ki je sam o sebi trdil, da »koder hodi mu je s trnjem pot posuta«. Veseli smo lahko, da je bilo vsaj v krajih naše občine drugače. Sredi svojih sorodnikov in znancev je našel vsaj dobro besedo in tolažbo, ki jo je tako potreboval, ko si je sam utiral pota sredi malo-meščanskega sveta reakcionarne Avstrije.

Andrej Mrak

POLNJENE PAPIRIKE

Potrebujemo: 10 paprik, 30 dkg mletega mesa, 5 dkg sojinih kosmičev (kupimo zmes Vita-soja), čebulo, 2 jajci, sol, poper, skodelico riža, vegeto, skodelico kisle smetane.

Mleto meso popražimo, dodamo sojine kosmiče, ki smo jih 10 minut namakali v vodi, dodamo prepraženo čebulo, česen, jajca, riž, sol in poper. S tem polnimo paprike, zapremo jih z rezinami krompirja. Paprike zložimo v kozico, zalijemo z juho (lahko iz kocke), kuhamo na zmernem ognju. Kuhane paprike prelijemo s skodelico kisle smetane.

KROFI

Potrebujemo: 40 dkg pšenične moke, 10 dkg sojine moke, pol zavitka kvasa, mleko, olje, malo soli, 2 žlički masla.

Zmešajte obe vrsti moke, dodajte sol, maslo, v mleku namočen kvas, napravite srednje gosto testo in ga pustite stati pol ure na toplem. Spet ga pregnetite in razvaljajte na 2 cm debelo. Z ostrim robom kozarca oblikujte kroge, pecite na vročem olju. Ponudite tople.

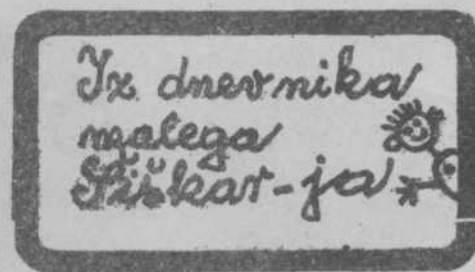
SOJINA ČORBA

Sojina zrna prekuhamo (1 skodelico), nato jih spsiramo, dodamo narezano čebulo, žličko paradiznikove mezge, sol, poper, vegeto. Dodamo svetlorumeno prežganje, zalijemo in skuhamo do mehkega.

SOJIN KRUH

Potrebujemo: 80 dkg sojine moke, 4 jajca, 15 gramov masla, sol, vodo in kvas po potrebi.

Maslo raztopimo, dodamo jajca, moko, kvas, vodo, sol. Zamesimo testo in pustimo počivati 15 minut. Oblikujemo štruco, pečemo v zmerno vroči pečici.

Torek

Staro leto se izteka in lagal bi, če bi rekel, da mi je kaj žal za njim. Ta stari so bili letos tako histerični, da jih bom imel prav kmalu poln kufer, če se bo tako nadaljevalo. Saj ne rečem, da niso problemi res hudi in pereči ter zapleteni, ampak nekaj živcev je pa le treba imeti. In ta stari jih nimajo, to vam lahko povem iz prve roke. Zato sedaj, ko pišem pismo dedku Mrazu, mislim predvsem na svoje starše in ostale starejše, kajti če bo njim dobro, tudi nas ta mladih ne bodo sekirali in bo sploh krasno.

Prvič bi lepo prosil, če bi dedek Mraz nekako uredil, da inflacija ne bi preseгла razumnih meja. Kakšne so te meje, pri nas sicer nihče ne ve, dobro je pa le, če jih čimvečkrat poudarjamo. Morda se bo inflacija ustrašila, se začela sramovati sama sebe in naposled potuhnila. Atiju in mamiči iskreno želim, da inflacije v novem letu ne bi bilo ter da bi se zaradi draginje manj kregali.

Atiju, ki veliko hodi po sestankih, želim takšne sestanke, kjer vsakdo ve, po kaj je prišel, kaj mora tam povedati, kaj zvedeti in kaj naj bi bilo po sestanku drugače. Takšni sestanki bi utegnili biti celo krajši kot so sedaj v navadi, zato bi jih bil ata strašno vesel. Zdaj so namreč sestanki največkrat zato, da tisti, ki jih sklicuje, odključa točko v svojem delovnem programu, ki ga je sprejel ob začetku leta (se pravi, ki ga je prepisal od nadrejenega organa, kombinirano z izvlečki iz lanskoletnega programa). Takšnih sestankov bi lahko imeli milijon na dan, pa se v našem življenju ne bi premaknilo niti za las na bolje.

Mami bi poleg kruto oklesane inflacije želel tudi večjo plačo. V vsakem primeru pa vsaj nekoliko večjo od tiste, ki jo prejema Jožkotova mama. Zaradi pričujočega problema jemo najmanj dvakrat tedensko prisvojen golaž, ker je mama čisto preč od togote. Kako vendar mora držati tak sistem nagrajevanja po delu ter govorjenju o delu, po katerem nekdo za enako nič dela dobi petsto jurjev več kot drugi, v sosednji pisarni? Za enako nič dela vsaj enako plačilo, bi želel jaz.

Stricu Albertu, ki je zaposlen v uglednem podjetju, naj dedek Mraz prinese priročnik za iskanje lukenj v novem deviznem zakonu. Predlagal bi nasploh, da bi dedek oskrbel enoten priročnik, ne pa da si ga bo vsak direktor moral izmišljati in pisati sam. Luknje pa bo očitno treba iskati, sicer bo težko preprečiti nastanek velikanske luknje v državni plačilni bilanci. Kaj je boljše: milijon majhnih luknjic ali ena gromozanska — to je zdaj vprašanje...

Sebi želim, da bi imel v naslednji petletki oprava z intelligentnimi tršicami in tovariši, ki bi imeli dovolj velike plače, da bi se lahko popolnoma posvetili nam, otrokom, na katerih bojša sloni prihodnost te družbe. (Poleg tega potrebujem nove smučke in nekaj prehranbenih artiklov.)

Želje v mojem pismu so kajpak nekoliko otročje. To ni nič hudega. Da bi le bilo v prihodnjem letu čimmanj otročjih razmišljanj in ukrepov... S to željo se letos poslavljam od vas ter vam voščim srečno Novo leto!

